

Wereldmeiden

Ervaringen, opbrengsten, succesfactoren & verbeterpunten

Tessa Visser

Manou Anselma

Vicky Dellas

Wereldmeiden

Ervaringen, opbrengsten, succesfactoren & verbeterpunten

In opdracht van Huis voor Beweging

Vanuit subsidie van ZonMw voor het actieprogramma Maatschappelijke Diensttijd

Tessa Visser
Manou Anselma
Vicky Dellas

© Mulier Instituut
Utrecht, oktober 2022

Mulier Instituut
sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Wereldmeiden	6
1.1 Burgerschap en sportdeelname	7
1.2 Sport en integratie	8
1.3 Doelstelling en onderzoeksvragen	8
1.4 Leeswijzer	8
2. Aanpak en uitvoering onderzoek	9
2.1 Groepsgesprekken	9
2.2 Vragenlijsten	10
2.3 WhatsApp-groepen	11
3. Resultaten	12
3.1 Betrokken personen en motivatie om deel te nemen	12
3.2 Ervaringen met Wereldmeiden	14
3.3 Opbrengsten van Wereldmeiden	22
3.4 Succesfactoren en verbeterpunten	25
4. Conclusies en aanbevelingen	27
4.1 Conclusies	27
4.2 Aanbevelingen	29
Referenties	31
Bijlage 1 Tabellen land van herkomst deelnemers en deelnemers per gemeente	33

Samenvatting

Wereldmeiden is een project dat is ontwikkeld door Huis voor Beweging in het kader van het Actieprogramma Maatschappelijke Diensttijd (MDT) van de Rijksoverheid, dat wordt gesubsidieerd door ZonMw. Binnen de MDT krijgen jongeren in Nederland een kans zich persoonlijk te ontwikkelen en hun maatschappelijke betrokkenheid, die in de afgelopen tien jaar geleidelijk is gedaald, te vergroten.

Het project duurt twintig weken¹, waarin meiden² die al langer in Nederland wonen ('buddy's' genoemd) sporten met vluchtelingenmeiden met een verblijfstatus (statushouders) die nog maar kort in Nederland wonen: de deelnemers. De eerste tien weken proberen de buddy's samen met de deelnemers verschillende sporten uit. De laatste tien weken kiezen de deelnemers individueel een sport die ze leuk lijkt om te beoefenen. Ze gaan dan gedurende tien weken samen met één of meerdere buddy's die sport en de bijbehorende club of vereniging verkennen. Het doel van dit onderzoek is het succes van Wereldmeiden te monitoren en te evalueren.

Data zijn verzameld via groepsgesprekken en vragenlijsten en door drie WhatsApp-gesprekken te volgen. In totaal hebben 22 buddy's, 10 deelnemers en 7 professionals van drie verschillende locaties deelgenomen aan de groepsgesprekken. De vragenlijsten zijn via het 'Wereldmeidenplatform' op drie verschillende meetmomenten uitgezet. De 0-meting is ingevuld door 68 buddy's, 21 deelnemers, 12 lokale en 7 provinciale professionals. De 1-meting is ingevuld door 23 buddy's, 7 deelnemers, 10 lokale en 2 provinciale professionals. De eindmeting is ingevuld door 13 buddy's, 13 deelnemers, 2 lokale en 0 provinciale professionals. Twee van de drie WhatsApp-groepen waren bedoeld voor de buddy's, de deelnemers en de projectleider(s) van een specifieke locatie. De derde WhatsApp-groep was een groep met alle projectleiders.

Een belangrijke bevinding is dat veel buddy's door hun deelname aan Wereldmeiden voor het eerst in contact zijn gekomen met jonge vluchtelingen. Een ervaring waarvan zij betwijfelen of ze die hadden gehad zonder de MDT, vaak een keuzeonderdeel van het schoolcurriculum. Een van de opbrengsten voor de buddy's is dat zij nu meer openstaan voor andere culturen. Buddy's zouden andere jongeren zeker aanraden om buddy te worden bij Wereldmeiden. Ze zijn positief over het programma en over het contact met de begeleiding. Wel mag volgens hen duidelijker worden gecommuniceerd hoe de twintig weken van het project worden vormgegeven en wat daarin van hen wordt verwacht.

Voor de deelnemers, die aan het begin van hun deelname nog weinig of geen contact/vriendschappen met Nederlandse meiden hadden, is een van de opbrengsten dat zij nieuwe contacten hebben gelegd. Zowel onderling als met buddy's. Daarnaast is hun zelfvertrouwen gegroeid. Dat is bijvoorbeeld te merken aan dat zij vaker en harder Nederlands durven te spreken en eerder voor hun mening durven uit te komen. Het contact met de buddy's tijdens het project hebben de deelnemers als erg prettig ervaren. Ook het contact met de weinige buddy-jongens. De deelnemers zouden andere meiden met een statushoudervergunning aanraden om deel te nemen aan Wereldmeiden.

De professionals, van wie bijna niemand een migratieachtergrond heeft, maar veel wel ervaring met het werken met jonge vluchtelingen, zijn overwegend positief over Wereldmeiden. Ze hebben het contact met elkaar, de buddy's en de deelnemers als prettig ervaren. Bij de buddy's en deelnemers hebben ze verschillende aspecten van persoonlijke groei door deelname aan Wereldmeiden waargenomen. De

---

¹ Dit is exclusief de voor- en nabijekomsten en eventuele vakantieactiviteiten.

² In principe wordt bij Wereldmeiden gewerkt met vrouwelijke buddy's. In enkele gevallen nemen ook mannelijke buddy's deel.

professionals zijn kritisch over de beperkte mate waarin de buddy's centraal staan binnen de MDT. Dat zou meer moeten zijn volgens hen. Een belangrijke opbrengst voor de professionals is dat zij door deelname aan Wereldmeiden nieuwe samenwerkingspartners hebben gevonden en dat bestaande samenwerkingsverbanden zijn versterkt.

Succesfactoren van Wereldmeiden hebben volgens de buddy's, deelnemers en professionals betrekking op 1) de focus op sport van het project, 2) het door-meiden-voor-meiden-karakter, 3) de kennismakingsbijeenkomst, 4) de gezamenlijke WhatsApp-groepen en 5) de projectleidersbijeenkomsten. Verbeterpunten hebben betrekking op 1) de tweede fase van het project, 2) de algemene communicatie over het project, 3) de organisatie van sportactiviteiten, 4) te weinig sociale activiteiten en 5) de beschikbare uren voor professionals.

De belangrijkste conclusies van het onderzoek zijn dat alle betrokken actoren - buddy's, deelnemers en professionals - Wereldmeiden als een waardevol project hebben ervaren en dat deelname aan het project ze allemaal iets heeft opgeleverd. Met name als het gaat om contact/samenwerkingen met anderen en het beter begrijpen van elkaar en elkaars cultuur. De aanbevelingen voor Huis voor Bewegen en de betrokken professionals zijn: 1) verduidelijk de communicatie en afspraken, 2) vergroot de professionele ontwikkeling van buddy's, 3) waak voor het scheppen van lage en generaliserende verwachtingen van de deelnemers, 4) maak de invulling van activiteiten bespreekbaar en 5) biedt MDT-trajecten via onderwijsinstellingen aan.

1. Wereldmeiden

Wereldmeiden is een project van Huis voor Beweging³ dat is ontwikkeld in het kader van het Actieprogramma Maatschappelijke Diensttijd (MDT) van de Rijksoverheid. Bestuurlijke partners van de MDT zijn drie ministeries: het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Daarnaast zijn de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk en de Nationale Jeugdraad bestuurlijke partners. De MDT wordt gesubsidieerd door ZonMw.

Binnen de MDT krijgen jongeren in Nederland de kans om hun talenten te ontdekken, van betekenis te zijn voor de maatschappij, nieuwe mensen te ontmoeten en keuzes te maken voor de toekomst. De MDT biedt jongeren daarmee kansen voor persoonlijke ontwikkeling en om hun maatschappelijke betrokkenheid te vergroten. Wereldmeiden is een van de MDT-projecten waarmee jongeren dit kunnen realiseren. De eerste cyclus van het project is afgerond in 2019. Sindsdien zijn meerdere cycli gestart (en afgerond).

Wereldmeiden is provinciaal georganiseerd. Elke deelnemende provincie heeft een provinciale projectleider die de interventie in de desbetreffende provincie uitrolt. Op lokaal niveau is een projectleider actief. Deze rol wordt in de meeste gevallen vervuld door een buursportcoach en soms door welzijnsmedewerkers. Elke Wereldmeiden-locatie kent dus zowel een provinciale⁴ als een lokale projectleider. Daarnaast zijn nog andere vrijwilligers en professionals betrokken vanuit de gemeente, het onderwijs, welzijns- en sportorganisaties en maatschappelijke organisaties. De desbetreffende gemeenten zijn in de meeste gevallen wel betrokken bij het project, maar contractueel worden de afspraken meestal met een sportbedrijf/sportservice of een welzijnsinstelling gemaakt.

Binnen Wereldmeiden gaan meiden⁵ die al langer in Nederland wonen ('buddy's' genoemd) sporten met vluchtelingenmeiden met een verblijfstatus (statushouders) die nog maar kort in Nederland wonen: de deelnemers. Door samen met de deelnemers te sporten helpen de buddy's onder andere mee aan de inburgering van de deelnemers in Nederland. De deelnemers worden geworven via onderwijsinstellingen zoals Internationale Schakelklassen (ISK's), vluchtelingenorganisaties en welzijnsorganisaties. De buddy's worden onder andere geworven via middelbare scholen, hogescholen en vrijwilligersorganisaties. De beoogde leeftijd van zowel de buddy's als de deelnemers ligt tussen de 14 en 28 jaar.

Het sporten gebeurt in twee blokken van elk tien weken. Het eerste blok is de zogenaamde 'sportcarrousel'. Tijdens de sportcarrousel proberen de buddy's samen met de deelnemers verschillende sporten uit. Deze sportlessen worden georganiseerd door sportaanbieders, buurtsportcoaches of de buddy's zelf. De door de buddy's georganiseerde lessen vinden meestal plaats in de gymzaal van de onderwijsinstelling van de buddy's of bij een andere (gehuurde) sportaccommodatie. Na de sportcarrousel, tijdens het tweede blok, kiezen de deelnemers individueel een sport die ze leuk lijkt om te beoefenen. Ze gaan dan gedurende tien weken samen met een of meerdere buddy's deze sport en de bijbehorende club of vereniging verkennen. Na de tien weken bij de club of vereniging kunnen de deelnemers beslissen of zij zelf op vaste basis de sport willen blijven beoefenen.

---

³ <https://www.huisvoorbeweging.nl/>

⁴ Per provincie is er één provinciale projectleider.

⁵ In principe wordt bij Wereldmeiden gewerkt met vrouwelijke buddy's. In enkele gevallen nemen ook mannelijke buddy's deel.

In seizoen 2021-2022 (subsidieronde 4B) is Wereldmeiden op zeventien locaties georganiseerd, in vier verschillende provincies. De uitvoeringslocaties zijn verdeeld over de volgende provincies: Groningen (3), Friesland (3), Drenthe (3) en Overijssel (8). In seizoen 2022-2023 worden nieuwe uitvoeringslocaties toegevoegd. Bovendien wordt het aantal uitvoeringslocaties uitgebreid met het project voor jongens: Wereldgozers.

Het beoogde aantal buddy's en beoogde deelnemers was 170. In totaal hebben 137 buddy's deelgenomen aan subsidieronde 4B van Wereldmeiden. De gemiddelde leeftijd van de buddy's is 17 jaar. Het totale aantal deelnemers is 180. De gemiddelde leeftijd van de deelnemers is 17 jaar.⁶ Het land van herkomst van de deelnemers en het aantal deelnemers per gemeente van uitvoering (tijdens subsidieronde 4) worden overzichtelijk gemaakt in tabellen b1.1 en b1.2 in bijlage 1.

1.1 Burgerschap en sportdeelname

Het percentage Nederlandse jongeren (15-25 jaar) dat maatschappelijk participeert⁷ is in de afgelopen tien jaar geleidelijk gedaald (2015 en 2016 uitgezonderd), van 52 procent in 2012 naar 38 procent in 2021 (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2022). Maatschappelijke participatie van jongeren is echter van grote meerwaarde en bevorderlijk voor de ontwikkeling en het toekomstperspectief van jongeren. Jongeren doen nieuwe sociale vaardigheden op en leren hun talenten kennen, en vrijwilligerswerk staat goed op het curriculum vitae. Daarnaast heeft de maatschappelijke participatie van jongeren meerwaarde voor de samenleving als geheel. Wanneer mensen - en dus jongeren - zich actief inzetten voor anderen, ontstaat een maatschappij met een sterkere sociale samenhang (Nederlands Jeugdinstuut, z.d.; ZonMw, 2018).

Het kabinet heeft het Actieprogramma MDT in 2018 ontwikkeld vanuit de gedachte dat een sterke samenleving ruimte biedt voor ontplooiing en dat mensen in een dergelijke samenleving rekening met elkaar houden en naar elkaar omkijken. Volgens het kabinet is de MDT een goede manier om jongeren (van verschillende achtergronden) zich te laten ontplooiën en tegelijkertijd een sterkere samenleving te creëren. Tijdens een MDT-project zetten jongeren zich via een maatschappelijk project in voor anderen, wat hen zelf en anderen ten goede komt. Jongeren tussen de 14 en 27 jaar kunnen meedoen aan een MDT (ZonMw, 2018). Wereldmeiden kan als MDT-project de maatschappelijke betrokkenheid van jongeren vergroten en biedt jongeren de kans nieuwe ervaringen op te doen, nieuwe (sociale en sportieve) vaardigheden te leren en hun sociale netwerk te vergroten. Bovendien krijgen alle MDT'ers na afloop een certificaat, dat goed op hun cv staat (Huis voor Beweging, 2022; ZonMw, 2018).

De sportdeelname van meiden met een migratieachtergrond loopt achter vergeleken met leeftijdsgenoten. In 2017 was 40 procent van de meiden (12-16 jaar) met een niet-westerse⁸ migratieachtergrond lid van een sportvereniging, tegenover 76 procent van de meiden zonder migratieachtergrond en 65 procent van de jongens met een niet-westerse migratieachtergrond (Heijnen et al., 2020). Vluchtelingmeiden lijken tijdens sport- en beweegactiviteiten op opvanglocaties minder goed te worden bereikt dan hun mannelijke leeftijdsgenoten (Dellas et al., 2022, nog te verschijnen).

---

⁶ Vanwege een fout in het inschrijfsysteem kunnen we niet zien wat het aandeel jongens en meisjes is.

⁷ Het CBS operationaliseert maatschappelijke participatie als het doen van vrijwilligerswerk (Centraal Bureau voor de Statistiek & Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, z.d.).

⁸ Het CBS is sinds 2021 bezig met een heroverweging van de indeling 'westers - niet-westers', maar gebruikt de termen nog wel (CBS, 2021). Omdat wij hier verwijzen naar een bron uit 2020, nemen wij de term 'niet-westers' uit de bron over.

Mensen die op jonge leeftijd sporten, doen dat veelal op latere leeftijd ook (Slingerland & Borghouts, 2011). Wereldmeiden kan daarmee een bijdrage leveren aan het vergroten van de sportdeelname van vrouwen met een migratieachtergrond in de toekomst.

1.2 Sport en integratie

Het principe dat sport verbindt, wordt breed gedragen. Sport wordt daarom als middel voor integratie en sociale inclusie van nieuwkomers gezien (Janssens et al., 2010; Spaaij, 2012). Sport(deelname) heeft bovendien een positieve invloed op de gezondheid en het welzijn van jongeren met een migratie- en vluchtelingenachtergrond (Capalbo & Carlman, 2022; Spaaij, 2015). Dit heeft internationaal geleid tot het opzetten van projecten die sport als middel voor integratie inzetten (Block & Gibbs, 2017; Capalbo & Carlman, 2022). Wereldmeiden is een voorbeeld van een nationaal project dat sport inzet als middel voor de integratie van jonge, vrouwelijke statushouders (ZonMw, 2022).

Hoewel sporten voor nieuwkomers van positieve waarde kan zijn en hen kan helpen integreren, is het van belang te erkennen dat sport niet enkel verbreedert. Ook binnen de sport komt uitsluiting voor. Uitsluiting binnen de sport werkt het idee van integratie tegen (Elling, 2007; Spaaij, 2015). Het is daarom belangrijk om nuance aan te brengen in de inzet van sport als integratiemiddel en te beseffen dat sport niet per definitie verbreedert, maar verbreedert kán werken onder de juiste condities.

1.3 Doelstelling en onderzoeksvragen

Het doel van dit onderzoek is het succes van Wereldmeiden te monitoren en te evalueren. Dit doen we aan de hand van verschillende onderzoeksvragen. De onderzoeksvragen zijn opgesplitst in vragen die betrekking hebben op de buddy's en deelnemers, en vragen die betrekking hebben op de betrokken organisaties. De onderzoeksvragen luiden:

1. Wie zijn de buddy's en deelnemers?
2. Wat zijn de ervaringen van buddy's, deelnemers en professionals met Wereldmeiden?
3. Wat zijn de opbrengsten van Wereldmeiden voor de buddy's, deelnemers en professionals?
4. Hoe is het contact tussen de buddy's en deelnemers verlopen?
5. Wat zijn de succesfactoren en verbeterpunten van Wereldmeiden?

1.4 Leeswijzer

In de volgende twee hoofdstukken presenteren we de aanpak en uitvoering van het onderzoek (hoofdstuk 2) en de resultaten (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 sluiten we af met de conclusies en aanbevelingen.

2. Aanpak en uitvoering onderzoek

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden hebben we data verzameld via groepsgesprekken, vragenlijsten en WhatsApp-gesprekken. Het oorspronkelijke plan was om hiernaast telefonische, individuele interviews te houden met de buddy's en deelnemers die vroegtijdig zijn gestopt met het programma. In samenwerking met de projectleiders van de verschillende locaties hebben we geprobeerd in contact te komen met uitvallers. Buiten kortstondig WhatsApp-contact met een uitvaller (een van de deelnemers) is dit niet gelukt. Informatie over redenen voor uitval is dus niet opgenomen in deze rapportage.

De data die we hebben verzameld zijn afkomstig uit groepen binnen de subsidieronde 4B. Deze groepen zijn, na de lockdown van de zomer in 2021, in september 2021 gestart. Van december 2021 tot februari 2022 hebben deze groepen te maken gehad met een lockdown waarbij zowel onderwijs- als sportinstellingen waren gesloten. De wisselende coronamaatregelen waar de groepen mee te maken hebben gehad, zijn van invloed geweest op de deelname en dataverzameling, zowel organisatorisch als inhoudelijk.

2.1 Groepsgesprekken

Voor dit onderzoek hebben we groepsgesprekken gehouden met buddy's en deelnemers, apart van elkaar. De groepsgesprekken zijn georganiseerd op drie verschillende Wereldmeiden-locaties, die aangewezen zijn door Huis voor Beweging. De locaties die Huis voor Beweging gekozen heeft, zijn geen 'doorsneelocaties', maar 'uitzonderingslocaties'.⁹ Zo was op één locatie geen ISK betrokken, bestond bij een andere locatie de groep buddy's uit middelbare scholieren en waren de buddy's van de derde locatie scholieren/studenten van verschillende opleidingen. De drie groepsgesprekken zijn na afronding van de sportcarrousel, maar vóór de afloop van de twintig weken gehouden.

Om deelname zo aantrekkelijk en laagdrempelig mogelijk te maken hebben de groepsgesprekken fysiek plaatsgevonden op een locatie die voor de deelnemers gunstig was (bijvoorbeeld op school of op de sportlocatie). Tijdens deze groepsgesprekken hebben we gesproken over de ervaringen met Wereldmeiden, in hoeverre deze overeenkwamen met hun verwachtingen, de opbrengsten die zij hebben ervaren door hun deelname¹⁰ en de verbeterpunten en succesfactoren van het project. In totaal hebben 22 buddy's en 10 deelnemers meegedaan aan de groepsgesprekken. De groepsgesprekken met de buddy's duurden gemiddeld 45 minuten en die met de deelnemers 40 minuten.

Met in totaal zeven betrokken professionals van dezelfde drie locaties hebben we online (groeps)gesprekken gehouden.¹¹ Per locatie zijn alle betrokken professionals (meermaals) per mail gevraagd om deel te nemen aan de online groepsgesprekken.¹² Om verschillende redenen, waaronder een

---

⁹ Voorafgaand aan het voeren van gesprekken en het analyseren van de data, was ons niet bekend dat het 'uitzonderingslocaties' betrof. Dit is ons pas gedurende het schrijfproces bekendgemaakt.

¹⁰ Onder andere de professionele ontwikkeling van buddy's is bevraagd. Dat is namelijk een van de doelen van de MDT (denk aan een curriculum vitae opbouwen en keuzes maken voor de toekomstige loopbaan). Dit is daarom ook bevraagd in de vragenlijsten.

¹¹ Eén van de drie was een individueel interview. Om variërende redenen, zoals beschikbaarheid, privéomstandigheden en geringe (ervaren) betrokkenheid bij het project, is het niet gelukt een groepsgesprek te realiseren. Eén groepsgesprek is gehouden tijdens de sportcarrousel.

¹² Op één locatie zijn de betrokken professionals niet door de onderzoekers van het Mulier Instituut benaderd, maar door de projectleider van de locatie.

(ervaren) minimale betrokkenheid bij Wereldmeiden, hebben per locatie niet alle betrokken professionals de groeps gesprekken bijgewoond. In de groeps gesprekken met professionals hebben we gesproken over de werving van deelnemers en buddy's, de ervaringen met Wereldmeiden en in hoeverre deze overeenkwamen met hun verwachtingen, de opbrengsten die zij hebben waargenomen bij de deelnemers, de buddy's en zichzelf en hun organisatie, en de maatschappelijke impact van Wereldmeiden. Deze professionals waren verdeeld over drie groeps gesprekken, met vier, twee en één deelnemer(s). De groeps gesprekken duurden gemiddeld één uur en vijftien minuten. Het gesprek dat uiteindelijk met één deelnemer plaatsvond, duurde veertig minuten.

Alle gesprekken zijn opgenomen met een geluidsrecorder. Hiervoor hebben we deelnemers voor aanvang van het gesprek om toestemming gevraagd, zowel mondeling als via een toestemmingsformulier. Bij de deelnemers hebben wij ervoor gekozen om het geluid van de groeps gesprek op te nemen als alle deelnemers dit goed vonden. Niet alle wereldmeiden kunnen namelijk even goed Nederlands verstaan en spreken. Wij wilden voorkomen dat iemand zich onprettig of belemmerd zou voelen door de opname. Bovendien zorgden ervoor wij dat alle deelnemers begrepen wat het toestemmingsformulier inhield voordat zij het tekenden. Alle deelnemers hebben ingestemd met de geluidsopname.

De groeps gesprekken zijn uitgewerkt in een verslag en thematisch geanalyseerd. Dit houdt in dat we, redenerend per onderzoeksvraag, via codering en onderlinge vergelijking overkoepelende thema's binnen de data hebben geformuleerd.

2.2 Vragenlijsten

Naast de gesprekken hebben we onder alle betrokken groepen vragenlijsten uitgezet. De vragenlijsten zijn opgesteld en uitgezet per groep: deelnemers, buddy's, lokale professionals en provinciale professionals.¹³ Per groep zijn drie vragenlijsten uitgezet voor een 0-, 1- en eindmeting. De 0-meting vond plaats voor de start van het project, de 1-meting werd gehouden na de sportcarrousel en de eindmeting vond na afloop van de twintig weken plaats. Afhankelijk van de meting werden de respondenten gevraagd naar hun verwachtingen, ervaringen en opbrengsten van/met Wereldmeiden. Ook de verbeterpunten en succesfactoren van Wereldmeiden zijn (groeps specifiek) bevestigd. In tabel 2.1 wordt de respons per groep per vragenlijst weergegeven.

Tabel 2.1 Respons vragenlijsten (in aantallen en procenten)

	Deelnemers	Buddy's	Lokale professionals	Provinciale professionals
0-meting	21 (12%)	68* (50%)	13 (62%)	7
1-meting	7 (4%)	23 (17%)	10 (48%)	2
Eindmeting	13 (7%)	13 (9%)	2 (10%)	0
Totale populatie	180 (100%)	137 (100%)	21 (100%)	x ¹⁴

Bron: Wereldmeidenplatform, 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

* De 0-meting (n=68) is ingevuld door één jongen en de rest meiden (n=67).

De vragenlijsten zijn uitgezet via het 'Wereldmeidenplatform'. Dit is een online platform dat is ontwikkeld door Huis voor Beweging, in samenwerking met SDissign, en is bedoeld voor de monitoring van

¹³ Bij de 0-meting zijn lokale en provinciale professionals met eenzelfde vragenlijst bevestigd. Bij de 1- en eindmeting zijn twee verschillende vragenlijsten uitgezet: één specifiek gericht op lokale professionals en één specifiek gericht op provinciale professionals.

¹⁴ Het totale aantal provinciale professionals dat betrokken is (geweest) bij Wereldmeiden subsidieronde 4b is onbekend.

Wereldmeiden. Alle projectleiders van Wereldmeiden kunnen inloggen op het platform en hebben toegang tot de gegevens die hun werkgebied betreffen. Zij konden zien wanneer een vragenlijst klaarstond en door wie deze was ingevuld. De lokale projectleiders waren verantwoordelijk voor het invullen van de vragenlijsten door de buddy's en deelnemers.

Hoewel de 0-meting (vooral door de buddy's) nog redelijk goed is ingevuld, werd de respons per meting bij alle groepen beduidend minder. Gevolg hiervan is dat de vragenlijstdata vaak te weinig waren om duidelijke conclusies uit te trekken. Daarom zijn de kwantitatieve data slechts als aanvulling op de kwalitatieve data gebruikt, hoewel dit in eerste instantie niet de bedoeling was.

2.3 WhatsApp-groepen

De laatste databron zijn WhatsApp-groepen. Met toestemming van de deelnemers van de chatgroepen zijn twee van onderzoekers van het Mulier Instituut aan drie WhatsApp-groepen toegevoegd. Zij hebben zich grotendeels afzijdig gehouden en zouden alleen af en toe een vraag stellen in het kader van de evaluatie van het project. Dat is eenmalig gebeurd om uitvallers te vinden.

Twee van de drie WhatsApp-groepen waren bedoeld voor de buddy's, de deelnemers en de projectleider(s) van de specifieke locatie. De derde WhatsApp-groep was een groep met alle projectleiders. Eén van de groepen met deelnemers, buddy's en projectleider(s) is vanwege de beperkte communicatie niet meegenomen in de analyse.

Bij de analyse hebben we gekeken naar de mate van gebruik van de WhatsApp-groep, het gebruik van emoticons en de inhoud van de berichten (thematische analyse). Bij de WhatsApp-groep met deelnemers, buddy's en projectleider(s) is een analyse gedaan van één maand aan communicatie (eind november 2021 t/m eind december 2021). Bij de WhatsApp-groep met landelijke projectleiders is een periode van vier maanden aan communicatie geanalyseerd (begin november 2021 t/m eind februari 2022). Voor de thematische analyse en de analyse van emoticons zijn de transcripten van de WhatsApp-groepen gedownload naar een tekstbestand¹⁵ en vervolgens geanalyseerd.

---

¹⁵ Foto's en video's zijn uit de transcripten verwijderd en dus niet geanalyseerd.

3. Resultaten

In paragraaf 3.1 tot en met 3.6 worden de belangrijkste resultaten uiteengezet. Eerst bespreken we wie de buddy's, deelnemers en professionals zijn en waarom ze meedoen (paragraaf 3.1 t/m 3.3). In paragraaf 3.4 gaan we in op de ervaringen met Wereldmeiden van respectievelijk de buddy's, deelnemers en professionals. Vervolgens beschrijven we in paragraaf 3.5 de opbrengsten voor de verschillende betrokkenen. Tot slot richt paragraaf 3.6 zich op de succesfactoren en verbeterpunten van het project.

Door de (relatief) lage opkomst bij de groepsgesprekken - en de lage respons bij de vragenlijsten - kunnen we in dit hoofdstuk geen algemeen beeld van Wereldmeiden geven. Dit komt ook doordat er groepsgesprekken georganiseerd zijn op 'uitzonderingslocaties', zoals besproken in paragraaf 2.1. Wat wij bespreken in dit hoofdstuk is specifiek van toepassing op de mensen met wie wij gepraat hebben en de mensen die de vragenlijsten hebben ingevuld. De kwantitatieve data in de tabellen komen dus niet altijd overeen met de kwalitatieve data in de lopende tekst. Verklaring hiervoor is dat de respondenten die de vragenlijsten hebben ingevuld niet dezelfde (hoeven te) zijn als de respondenten die hebben deelgenomen aan een groepsgesprek.

3.1 Betrokken personen en motivatie om deel te nemen

3.1.1 Wie zijn de bevraagde buddy's?

De leeftijd van de bevraagde buddy's (0-meting, n=68) varieert van 12 tot en met 24 jaar. De gemiddelde leeftijd is 17 jaar. Een klein deel van de buddy's, bijna één op de tien, heeft een migratieachtergrond. Iets minder dan een kwart (n=15) van de buddy's sport niet. Geen van deze niet-sportende buddy's heeft een migratieachtergrond. Degenen die wel sporten (n=53) doen een grote variatie aan sporten.

Iets meer dan een derde van de in totaal 68 buddy's heeft niet eerder een maatschappelijk betrokken stage of maatschappelijk betrokken (vrijwilligers)werk gedaan. Degenen die dat wel hebben gedaan (n=43), hebben verschillende werkzaamheden verricht. Bijna twee derde van de buddy's deed een sportgerelateerde stage of had sportgerelateerd werk. Bijna drie kwart van de MDT'ers heeft niet eerder contact met jonge vluchtelingen gehad, blijkt uit de vragenlijst (0-meting).

De geïnterviewde professionals geven aan dat de buddy's veelal studenten of scholieren zijn. Studenten doen de MDT meestal vanuit een sportopleiding, maar andere opleidingen zijn ook vertegenwoordigd. De buddy's zijn over het algemeen niet op eigen initiatief buddy geworden. Volgens de professionals zijn de buddy's enthousiast en gedreven.

3.1.2 Waarom doen de buddy's mee aan Wereldmeiden?

Uit de vragenlijst komt naar voren dat van de buddy's (0-meting, n=68) bijna drie kwart verwacht dat hun deelname aan Wereldmeiden gaat bijdragen aan hun professionele ontwikkeling. 85 procent verwacht dat hun deelname zal bijdragen aan begrip voor andere culturen. De grote meerderheid van de buddy's (84%) keek uit naar hun deelname aan Wereldmeiden, vooral naar het contact met de deelnemers en andere buddy's. Drie kwart van de buddy's geeft in de 0-meting aan trots te zijn dat ze meedoen aan Wereldmeiden.

Hieronder staat nog een aantal redenen waarom de buddy's meedoen aan/gekozen hebben voor een school-/stageopdracht bij Wereldmeiden (gerangschikt naar afnemende frequentie waarin ze zijn genoemd):

- ✓ Anderen helpen (53%)
- ✓ Een maatschappelijke bijdrage leveren (41%)
- ✓ Het gaat om sport en bewegen (40%)
- ✓ Persoonlijke ontwikkeling (34%)
- ✓ Omdat ik dit vanuit school/stage moet doen (32%)
- ✓ Kans om met vluchtelingen te werken (28%)

Uit de groepsgesprekken blijkt dat het merendeel van de buddy's aan Wereldmeiden meedoet vanuit een school-/stageopdracht. Voor veel van hen is het feit dat het een school-/stageopdracht betreft een belangrijke reden voor deelname.

3.1.3 Wie zijn de bevraagde deelnemers?

De leeftijd van de deelnemers (0-meting, n=21) varieert van 13 tot en met 24 jaar. De gemiddelde leeftijd is 17 jaar. Iets meer dan de helft van de deelnemers deed aan sport voordat zij in Nederland woonden, vooral op school. Zij beoefenden verschillende sporten, zoals: badminton, karate, turnen, volleybal, gymnastiek, tennis, cheerleaden, atletiek, schaatsen en zwemmen. Op het moment dat de 0-meting (n=21) werd afgenomen, deed bijna de helft van de deelnemers aan sport. Iets minder dan de helft van hen deed dat (ook) bij een sportclub.

De deelnemers die niet sporten, geven daarvoor verschillende redenen. De meest genoemde reden is niemand hebben om mee te sporten. Andere redenen zijn (in volgorde van meest naar minst genoemd): niet weten waar, niet weten hoe ze het moeten regelen, niet weten welke sport, geen vervoer hebben/niet alleen in het donker mogen, geen tijd, en (voor één deelnemer) nog in het AZC wonen¹⁶.

Uit de 0-meting (n=21) blijkt dat veel deelnemers geen contact/vriendschappen hebben met Nederlandse meiden. Iets meer dan een derde heeft wel contact/vriendschappen met Nederlandse meiden, variërend tussen de 1 en 21. Over het algemeen voelen de meeste deelnemers zich blij. Een paar deelnemers voelen zich een beetje blij. Geen enkele deelnemer voelt zich niet blij.

Zie tabel b1.1 in bijlage 1 voor een overzicht van de landen van herkomst van alle deelnemers in subsidieronde 4B.

3.1.4 Waarom doen de deelnemers mee aan Wereldmeiden?

De deelnemers (0-meting, n=21) geven in de vragenlijst verschillende sportgerelateerde en sociale redenen waarom zij meedoen aan Wereldmeiden (gerangschikt naar afnemende frequentie waarin ze zijn genoemd):

- ✓ Het is leuk om te sporten (n=14)
- ✓ Beter worden in een sport/nieuwe skills leren (n=10)
- ✓ Beter Nederlands leren spreken (n=10)
- ✓ Meer contact met Nederlandse meiden (n=9)
- ✓ Erachter komen welke sport zij leuk vinden (n=4)
- ✓ Ontspannen/plezier (n=4)

---

¹⁶ In haar antwoord wordt het niet duidelijk in hoeverre op haar locatie sportactiviteiten plaatsvinden.

In één groepsgesprek kwam naar voren dat een deel van de deelnemers vanuit het ISK als onderdeel van het curriculum meedoet aan Wereldmeiden. Voor hen geldt voldoen aan het curriculum dus als (een van de) reden(en) om aan Wereldmeiden deel te nemen.

3.1.5 Wie zijn de bevraagde professionals?

Uit de 0-meting komt naar voren dat de leeftijd van de professionals (n=19) varieert van 22 tot en met 49 jaar. De gemiddelde leeftijd van de professionals is 34 jaar. Van deze negentien professionals heeft er één een migratieachtergrond. Iets minder dan de helft van de professionals is man. Ruim de helft is niet bij een ander MDT betrokken. Eén professional is ook bij Wereldmeiden in andere regio's betrokken. De meerderheid heeft zelf of als organisatie eerder met jonge vluchtelingen gewerkt. Voor een enkeling is dit nieuw.

De meeste professionals geven in de 0-meting (n=19) aan aangesloten te zijn via een provinciale sportorganisatie, een gemeentelijke sportorganisatie en/of een welzijnsorganisatie. Eén professional is betrokken vanuit de gemeente en één vanuit een vluchtelingenorganisatie. De grote meerderheid van de professionals werkt in het kader van Wereldmeiden samen met organisaties uit de sportsector (n=17) en het onderwijs (n=18; n=17 met ISK; n=12 met beroepsonderwijs; n=9 met voortgezet onderwijs). Dit blijkt ook uit de groepsgesprekken met professionals. Uit de 0-meting komt daarnaast naar voren dat ook met welzijnsorganisaties, buurtwerk, jongerenwerk, gemeentes en vluchtelingenorganisaties regelmatig wordt samengewerkt.

3.1.6 Waarom doen de professionals mee aan Wereldmeiden?

In een open vraag van de 0-meting hebben professionals (n=19) verschillende redenen genoemd waarom hun organisatie deelneemt aan Wereldmeiden. Hun antwoorden hebben wij geclusterd in de volgende categorieën (gerangschikt van meest tot een enkele keer genoemd):

- ✓ Wereldmeiden omarmt het thema inclusie (n=8)
- ✓ Wereldmeiden past binnen het huidige beleid van de gemeente en/of organisatie (n=6)
- ✓ Wereldmeiden creëert (gelijke) kansen voor de deelnemers (n=5)
- ✓ Wereldmeiden stimuleert sport en bewegen (n=4)
- ✓ Wereldmeiden sluit aan bij de doelstellingen van de gemeente en/of organisatie (n=4)
- ✓ Wereldmeiden draagt bij aan de maatschappelijke betrokkenheid van buddy's (n=1)

Drie kwart van de professionals geeft bij de 0-meting (n=19) aan dat Wereldmeiden past binnen het huidige beleid van hun organisatie/de gemeente. Dit beleid richt zich vooral op het stimuleren van sportdeelname en op (integratie door) sportdeelname van mensen met een migratieachtergrond/statushouders. Een aantal professionals weet niet in hoeverre het aansluit op huidig beleid of geeft hier geen duidelijk antwoord op.

3.2 Ervaringen met Wereldmeiden

In deze paragraaf beschrijven we wat de buddy's, deelnemers en betrokken professionals hebben ervaren bij hun deelname aan Wereldmeiden.

3.2.1 Ervaringen buddy's

De buddy's zijn overwegend positief over hun deelname aan Wereldmeiden.

Ervaringen met buddy zijn

Een maatschappelijke diensttijd zoals Wereldmeiden is voor de ruime meerderheid van de buddy's een nieuwe ervaring. Deelname aan Wereldmeiden is bijna alle buddy's goed tot heel goed bevallen, blijkt op basis van de 1- en eindmeting (n=20/n=13). Bovendien zouden bijna alle buddy's deelname aanraden aan andere jongeren (1- en eindmeting). In hoeverre deze resultaten overeenkomen met de ervaringen van de buddy's die de vragenlijsten niet hebben ingevuld, is niet bekend.

Het contact met de andere buddy's werd bij de 1-meting (n=20) als goed of zelfs heel goed omschreven en de buddy's halen plezier uit dit onderlinge contact. De meerderheid keek van tevoren uit naar dit onderlinge contact. Niet op alle locaties kenden de buddy's elkaar (goed) voorafgaand aan het project. Dit maakte dat zij elkaar tijdens Wereldmeiden (beter) konden leren kennen, wat zij erg leuk vonden.

Hoewel deelname aan Wereldmeiden in essentie niet verplicht is en niet verplicht mag zijn, geven meerdere buddy's tijdens de groepsgesprekken aan dat deelname als verplichting kan voelen. Dit hangt samen met het feit dat de meeste buddy's aangeven studie- of stagepunten te krijgen voor de MDT. De 'verplichting' zorgt er bij sommigen voor dat ze zich geen buddy voelen, maar meer een student met een schoolopdracht. Daardoor is niet altijd sprake van (oprechte) motivatie:

'Ik denk niet echt dat het voelde alsof we MDT'er waren, omdat het ook vanuit school een beetje een soort van verplichting was. Dus dan heb je sowieso gelijk dat je er anders instaat dan als je het vrijwillig doet.' (buddy, groepsgesprek B)

Desondanks vertellen de meeste buddy's blij te zijn dat ze via hun opleiding deel hebben genomen aan Wereldmeiden. Zij hadden uit zichzelf niet aan (een project zoals) Wereldmeiden meegedaan, zonder dat zij daar studiepunten voor zouden krijgen, maar zijn blij en dankbaar dat ze deel hebben genomen, omdat het ze veel heeft opgeleverd (zie paragraaf 3.3).

Band met deelnemers

De buddy's vertellen dat ze plezier halen uit het contact met de deelnemers. Ze vinden het leuk en gezellig om met de meiden te werken. Bijna drie kwart van de buddy's geeft bij de 0-meting (n=68) aan niet eerder contact gehad te hebben met jonge vluchtelingen. Alle buddy's keken uit naar dit contact.

Uit de 1-meting (n=23) blijkt dat de meerderheid van de buddy's een goede of heel goede relatie met de deelnemers heeft. Uit de groepsgesprekken blijkt dat sporten helpt bij het opbouwen van een band:

'Het [sporten] is wel een goed middel om los te komen en dat sociale contact met elkaar te krijgen. Dus het hielp wel gewoon.' (buddy, groepsgesprek A)

Contact maken met de deelnemers is niet voor alle buddy's makkelijk. De taalbeheersing, leeftijd en opkomst van de deelnemers beïnvloeden het creëren van een band. Over het algemeen wordt de band van buddy's onderling als beter ervaren. Uit de eindmeting (n=13) blijkt dat meer dan de helft van de buddy's neutraal tegenover eventueel contact ná Wereldmeiden staat. Minder dan een kwart van de buddy's wil wel contact houden.

Uit de groepsgesprekken komt naar voren dat niet iedereen had verwacht een band met de deelnemers op te bouwen. De meeste buddy's proberen hun verwachtingen van de deelnemers te temperen, omdat ze er 'heel open in wilden gaan staan.' Veel buddy's hebben echter verwachtingen van de culturen van de deelnemers en hun beheersing van de Nederlandse taal. Hoewel in sommige gevallen de taalbarrière het opbouwen van een band lastiger maakt, blijken veel deelnemers beter Nederlands te spreken dan

verwacht. Hierdoor lukt het veel buddy's om goed contact te hebben met de deelnemers. Niet iedereen had echter verwachtingen van de deelnemers:

'Ik heb nooit echt vrienden gehad die uit het buitenland kwamen, die zijn gevlucht. Dus je weet ook niet echt wat je kan verwachten natuurlijk.' (buddy, groepsgesprek C)

Sommige buddy's hadden verwacht dat zij erg zouden verschillen van de deelnemers, bijvoorbeeld op het gebied van omgang en dagbesteding. Hun deelname aan Wereldmeiden heeft hen echter laten inzien dat er juist veel overeenkomsten zijn en dat ze niet zoveel van elkaar verschillen:

'Je weet niet uit wat voor cultuur hun komen en je hoort vaak wel verhalen. Dan denk je een beetje hoe het is, maar dan hoor je van hun doen ook gewoon een opleiding, hbo en mbo verkoop, en ik loop stage bij dit en dat.' (buddy, groepsgesprek B)

'Dat je [door Wereldmeiden] ook gewoon een beetje leert ontdekken dat je eigenlijk gewoon een beetje hetzelfde bent en dat er eigenlijk helemaal niet zo heel veel verschillen zijn tussen mij en hun.' (buddy, groepsgesprek C)

De mannelijke buddy's (n=7) geven aan wat 'voorzichtiger' te zijn geweest in het begin, wat inhoudt dat zij zich meer bezighielden met de praktische kant van het lesgeven (denk aan: materialen klaarzetten) en minder met andere buddytaken (denk aan: deelnemers een-op-een begeleiden). Naarmate het project vorderde, werd duidelijk dat de deelnemers geen probleem hadden met hun aanwezigheid, maar het juist leuk vonden dat er jongens bij waren.

Organisatie en uitvoering project

Uit de 1-meting (n=23) blijkt dat de meerderheid van de buddy's een goede relatie heeft met hun begeleiders. De eindmeting (n=13) laat zien dat de meerderheid van de buddy's tevreden is over de begeleiding die zij tijdens het project hebben gekregen. Tijdens meerdere groepsgesprekken werd de goede relatie met de begeleider(s) van de buddy's bevestigd:

'(Naam begeleider) is echt heel leuk. Ik vind haar heel leuk, hoe ze dit allemaal doet. Honderd procent ben ik blij dat zij dit doet met ons.' (buddy, groepsgesprek C)

De buddy's zijn dus tevreden met de band die zij met hun begeleider(s) hebben. Dit komt onder andere door de inzet en het enthousiasme van de begeleider(s).

Ondanks de goede relatie tussen buddy en begeleiding ervaren verschillende buddy's de communicatie tussen buddy's en begeleiding als onduidelijk. Dit heeft niet in alle gevallen betrekking op de communicatie met hun directe begeleider(s). De rol van buddy's en de doelen en verwachtingen zijn voor de buddy's vaak niet duidelijk, blijkt uit de groepsgesprekken.

Bovendien zijn op voorhand, mede op basis van de uitleg vooraf¹⁷, verwachtingen geschapen die het beeld van de buddy's negatief kleurden, bijvoorbeeld over cultuurverschillen, de taalbarrière of de verhouding met de deelnemers. Een aantal buddy's is bijvoorbeeld verteld dat ze gebarentaal moesten gebruiken, 'maar dat valt echt heel erg mee'. Dezelfde groep buddy's had na de uitleg ook het idee 'alsof je een soort moedertje moet zijn voor hun, terwijl nu is het zo dat je echt veel meer een vriendin bent'. Een mannelijke buddy zegt van tevoren het idee te hebben gekregen dat hij en de andere jongens 'een beetje als boosdoeners werden gezien', vanwege benadrukte cultuurverschillen. Dat bleek niet het geval. De

---

¹⁷ Verschillende personen en organisaties kunnen betrokken zijn bij de uitleg voorafgaand aan het project. Denk hierbij bijvoorbeeld aan projectleiders, onderwijsinstellingen en Huis voor Beweging. Wie verantwoordelijk is voor deze uitleg verschilt per locatie en de exacte informatie daarover is ons niet bekend.

geschapen verwachtingen hebben bij meerdere buddy's voor verminderde zin en motivatie gezorgd vóór de start van het project. Doordat de op voorhand geschapen verwachtingen niet of nauwelijks bleken te kloppen, namen de zin en motivatie onder buddy's gedurende het project weer toe.

Bij de eindmeting is de tevredenheid van de buddy's (n=13) over alle verschillende fasen van Wereldmeiden gemeten. De uitkomsten hiervan staan in tabel 3.1.

Tabel 3.1 Tevredenheid buddy's over fasen Wereldmeiden (in aantallen, n=13)

	Niet tevreden	Neutraal	Tevreden	N.v.t.
Voorbespreking		4	8	1
Warming-up-bijeenkomst	1	2	9	1
Sportcarrousel		3	10	
Time-out-bijeenkomst (interview)		7	2	4
Matchingsbijeenkomst		5	3	5
Sporten bij de vereniging	1	1	6	5
Cooling-down-event		2	5	6

Bron: Eindmeting Wereldmeidenplatform, 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

Uit de tabel valt op te maken dat de buddy's die de eindmeting hebben ingevuld (n=13) vooral tevreden zijn over de warming-up-bijeenkomst en de sportcarrousel. Daarnaast zijn ze overwegend positief over de voorbespreking, wat niet overeenkomt met de data uit de groepsgesprekken, zoals zojuist besproken. Dit laat nogmaals zien dat het belangrijk is te beseffen dat de gesproken buddy's niet dezelfde hoeven te zijn als degenen die de vragenlijsten hebben ingevuld en dat de kwantitatieve en kwalitatieve data niet in alle gevallen overeenkomen. Bovendien is het opvallend dat 'niet van toepassing' vaak is ingevuld, onder andere bij de matchingsbijeenkomst en het sporten bij de vereniging (de tweede fase).

Op twee locaties waar groepsgesprekken hebben plaatsgevonden, heeft de tweede fase niet of nauwelijks plaatsgevonden, wat de buddy's jammer vinden. Deels is dit veroorzaakt door een miscommunicatie tussen begeleiding en buddy's. Hoe de onduidelijkheid in communicatie heeft kunnen ontstaan en wie hiervoor verantwoordelijk is, is niet duidelijk. Daarnaast hebben de coronamaatregelen grote invloed gehad op de uitvoering van het project. Een buddy vertelt daarover:

'Ik vind eerlijk gezegd het project zelf vind ik wel goed, het idee erachter vind ik ook goed, alleen door de corona was misschien de uitwerking niet zo als we hadden gehoopt.' (buddy, groepsgesprek A)

Door de coronamaatregelen gingen activiteiten soms niet door of moesten ze aangepast worden. Corona heeft dus geleid tot een mindere uitvoering dan van tevoren gehoopt, vooral in de tweede fase.

3.2.2 Ervaringen deelnemers

De deelnemers vertellen dat ze het erg leuk vinden om mee te doen aan het project. Hun ervaringen zijn grotendeels zeer positief. Dit heeft twee belangrijke redenen: 1) het contact met de buddy's en 2) het (samen) sporten. Uit de eindmeting (n=13) blijkt bovendien dat alle respondenten deelname aan het project zouden aanraden aan andere meiden. De eindmeting laat ook zien dat de meerderheid van de deelnemers zich door Wereldmeiden beter is gaan voelen.

Contact met buddy's

Over het algemeen hebben de deelnemers een beetje goed tot goed contact met de buddy's, blijkt uit de 1-meting (n=7). Uit de groepsgesprekken blijkt dat het contact met de buddy's het project tot een succes maakt voor de deelnemers. Zij omschrijven het contact als leuk en gezellig. Dit komt doordat ze samen

kunnen kletsen. Ook kunnen de buddy's goed uitleggen en zijn ze altijd bereid om te helpen - met sporten, maar ook met de Nederlandse taal. Bovendien wordt het feit dat de buddy's interesse tonen in het leven, de taal en de achtergrond van de deelnemers op prijs gesteld. Eén van de deelnemers geeft als voorbeeld:

'Zij wil graag weten wat ik heb gestudeerd, hoe kwam ik hier, hoe woon ik hier eigenlijk.'
(deelnemer, groepsgesprek C)

De deelnemers geven aan het leuk te vinden om na afloop van het project contact te houden met hun buddy of andere deelnemers. Slechts een klein deel van de buddy's heeft hier behoefte aan.

Sommige deelnemers geven aan dat het goede onderlinge contact ook te maken had met het feit dat de buddy's meiden waren, omdat *'als alleen meisjes je vertrouwt jezelf meer'*. Anderen beamen dit en geven aan dat het ongemakkelijk kan zijn met jongens en dat sporten met jongens op fysiek vlak ook oneerlijk kan zijn. De groep deelnemers waaraan ook mannelijke buddy's deelnamen, gaf echter aan dat ze het juist leuk vonden dat er jongens meededen.

Er is één locatie waar het contact met buddy's minder positief is ervaren. Doordat de buddy's elkaar van tevoren nog niet kenden, focusten zij meer op elkaar leren kennen dan op de deelnemers leren kennen en met hen praten:

'Soms praten zij eigenlijk met elkaar alleen, met Nederlandse meiden dus. [...] Dat vind je beetje erg dat ze niet met je praten.' (deelnemer, groepsgesprek B)

(Samen) sporten

Verschillende (nieuwe) sporten proberen en samen sporten wordt als leuk ervaren, blijkt uit de groepsgesprekken. Voor sommige deelnemers is sporten (en spierpijn) een nieuwe ervaring. Deze (nieuwe) ervaringen samen delen maakt het volgens de deelnemers leuk om deel te nemen. Door hun deelname zien verschillende meiden in dat sporten goed voor de gezondheid is en dat (samen) sporten erg leuk kan zijn. Uit de eindmeting (n=13) komt naar voren dat meer dan de helft van de respondenten door wil gaan met sporten na Wereldmeiden. De overige respondenten weten het nog niet of willen niet doorgaan met sporten.

Het sporten met Wereldmeiden is voor sommige meiden ook een manier om hun dag te vullen:

'Als we ook thuis zijn, zijn we beetje saai, lui, in bed liggen. En bijna elke donderdag ben ik om 13:00 uur vrij, dat vind ik beetje saai. Dan kom ik ook direct hier, bij de sport, Wereldmeiden. Daar vind ik het leuk.' (deelnemer, groepsgesprek A)

De deelnemers die niet meer op school zitten ervaren dit minder sterk, omdat zij het druk (genoeg) hebben met stage, studie of werk.

2.2.3 Ervaringen professionals

De professionals die betrokken zijn bij Wereldmeiden vinden het project een mooi initiatief. Uit de 1-meting (n=12) blijkt dat alle professionals goede tot heel goede ervaringen met Wereldmeiden hebben. De coronamaatregelen hebben voor veel onvoorziene wijzigingen gezorgd en niet alles is volgens plan verlopen, *'maar het project an sich is waanzinnig.'* Hun ervaringen met verschillende onderdelen van Wereldmeiden worden hieronder besproken.

Werving

De ervaringen met het werven van zowel buddy's als deelnemers verschilt per locatie waar wij gesprekken hebben gevoerd. Buddy's zijn vooral geworven bij scholen of opleidingen, zoals middelbare scholen, sportopleidingen of sociale studies. Gevolg was dat de buddy's vaak stage- of studiepunten kregen voor deelname. Dit had invloed op de uitwerking van het project. De professionals verschillen van mening of het krijgen van punten uiteindelijk een positief of negatief effect heeft. Enerzijds zorgt het voor een groot aantal buddy's, anderzijds ontbreekt het hierdoor in sommige gevallen aan intrinsieke motivatie bij de buddy's.

Een van de professionals geeft aan voorafgaand de verwachting te hebben gehad dat het werven van buddy's moeizaam zou verlopen:

'Dat leek mij in het begin nog wel even een uitdaging; waar ga ik nou allemaal jongeren vandaan krijgen die iets voor een ander over hebben?' (professional, groepsgesprek C)

Achteraf verliep het werven van buddy's op deze locatie relatief makkelijk, omdat de buddy's via een opleiding zijn geworven. Het werven van buddy's ging echter niet op alle locaties makkelijk:

'In de praktijk blijkt dat die MDT'ers gewoon heel lastig te vinden zijn.' (professional, groepsgesprek B)

De deelnemers zijn vooral via scholen (waaronder ISK's) geworven. Ook zijn er meiden geworven via organisaties die zich (mede) richten op statushouders. De werving van deelnemers verliep over het algemeen makkelijker dan de werving van buddy's. Niet alle professionals hadden van tevoren verwacht dat dit het geval zou zijn:

'Ik denk ook als ik nu terugkijk naar het begin dat wij van (naam organisatie) echt dachten die ISK-meiden zijn vreselijk lastig te vinden.' (professional, groepsgesprek B)

Hoe makkelijk de werving verloopt heeft onder andere te maken met het al dan niet hebben van contacten met de doelgroep. Bovendien helpt het als Wereldmeiden al eerder in de regio is uitgevoerd. Uit ervaring blijkt dat het werven van deelnemers via ISK's goed werkt.

Ervaringen met betrokkenen

De onderlinge samenwerking tussen de betrokken professionals verliep over het algemeen goed. In sommige gevallen kenden de professionals elkaar nog niet (allemaal), waardoor ze moesten wennen aan elkaars manier van communiceren. Desondanks blijkt ook uit de 1-meting (n=12) dat de meerderheid hun relatie met de betrokken professionals (projectleider Huis voor Beweging, provinciale projectleider en andere professionals) als goed of heel goed ervaart.

Uit de 1-meting met lokale professionals (n=10) komt naar voren dat de relatie met buddy's door de meerderheid als goed of heel goed is ervaren. Over het algemeen zijn de professionals enthousiast over de inzet en werkwijze van de buddy's, blijkt ook uit de gesprekken. Bijvoorbeeld over het feit dat ze iedereen erbij proberen te betrekken:

'Wat ik ook wel merk is dat ze echt hun best doen om meisjes die aan de kant staan, die gewoon niet zo... dat ze het echt proberen. Zowel de deelneemsters als de MDT'ers, om zo'n meisje erbij te betrekken. Je ziet gewoon de enorme inzet.' (professional, groepsgesprek B)

Een professional geeft aan dat de achtergrond van de buddy's, bijvoorbeeld welke studie zij doen, invloed heeft op hoe zij te werk gaan en met de deelnemers omgaan. Waar buddy's met een sportopleiding goed zijn in het organiseren van sportlessen, zijn buddy's met een sociale opleiding vaak beter in het contact leggen met deelnemers. Desondanks valt of staat het project volgens haar uiteindelijk met de motivatie van de buddy:

'Van mij hoeven ze [de buddy's] niet per se heel sportief te zijn. Maar je moet er wel zin in hebben en gemotiveerd zijn om iets uit te proberen.' (professional, groeps gesprek A)

Op haar locatie viel de opkomst van de buddy's nog wel eens tegen. De buddy's waren dus niet allen even gemotiveerd om elke week deel te nemen. De projectleider, deelnemers en andere buddy's geven allemaal aan dit vervelend te vinden. Er is wat betreft opkomst geen duidelijk verschil tussen sportieve en niet-sportieve buddy's. Daarom geeft zij aan dat intrinsieke motivatie het belangrijkste is.

Hoewel Wereldmeiden een MDT-project is, wordt duidelijk dat de professionals hier niet altijd evenveel waarde aan hechten. Dit blijkt onder andere uit de 0-meting (n=13), waarin minder dan een kwart van de professionals aangeeft dat de maatschappelijke betrokkenheid van buddy's voor hen reden voor deelname was. Een professional geeft toe dat het MDT-aspect soms naar de achtergrond verdwijnt. Dat komt ter sprake nadat ze vertelt over het enthousiasme van de deelnemers:

'Dan denk ik ook van "ja, daar doen we het ook voor hè, voor die (wereld)meiden". Terwijl het eigenlijk een MDT-project is. Dat zit ik ook elke keer te bedenken: "oh ja, het gaat om die MDT'ers".' (professional, groeps gesprek C)

Niet alle professionals zien in dat het MDT-aspect op hun locatie niet centraal staat, hoewel uit de gesprekken blijkt dat zij de deelnemers meer aandacht schenken dan de buddy's. Het idee van een MDT wordt daardoor overschaduwd.

Net als hun relatie met de buddy's beschrijven professionals hun relatie met de deelnemers bij de 1-meting (n=10) als goed of heel goed. De professionals zien veel enthousiasme bij de deelnemers, wat hen energie geeft.

Sommige professionals hebben op voorhand bepaalde verwachtingen van de deelnemers. Een professional die de deelnemers wekelijks ziet en spreekt, vertelt dat zij niet verwacht had dat de deelnemers zo zelfstandig zouden zijn:

'Ik had eigenlijk verwacht dat ik ze heel erg aan het handje mee moest nemen en zo, maar ze zijn veel zelfstandiger dan verwacht.' (professional, groeps gesprek B)

Doordat de deelnemers op verschillende plekken geworven zijn, was deelname niet voor iedereen een 'verplichting'. Een groep deelnemers deed mee via een welzijnsorganisatie. Voor hen was deelname niet verplicht, wat ertoe heeft geleid dat de opkomst van deelnemers soms erg laag was. Dit vonden de professionals (en buddy's) jammer. Een andere groep deelnemers, die via het ISK meedeed, was wel door docenten aangewezen om deel te nemen. Zij deden mee ter vervanging van hun reguliere gymles op school. Een aantal professionals geeft aan dat het project uiteindelijk niet voor alle meiden is weggelegd:

'Sporten en bewegen zit in heel veel culturen gewoon niet tussen de oren zoals dat bij ons zit, dus dat trekt ook lang niet iedereen.' (professional, groeps gesprek C)

Mede om deze reden geven meerdere professionals aan dat het goed zou zijn sportactiviteiten af te wisselen met sociale activiteiten. Dit wordt besproken in paragraaf 3.6.

Tweede fase en inclusief sporten

De gesproken professionals zijn weinig tevreden met de uitvoering van de tweede fase. Buddy's wisten vaak niet wat van hen verwacht werd. Hierdoor moesten veel professionals de buddytaken op zich nemen. Dit zorgde er in meerdere gevallen voor dat de start van de tweede fase moeizaam verliep. In enkele gevallen is het sporten op de vereniging met buddy's helemaal niet van de grond gekomen.

Professionals geven aan dat het voor de buddy's logischerwijs tijd kost om te wennen en hun rol te vinden. Desondanks is de rol van de buddy's veelal beperkt gebleven tot helpen met sportvragen. Hulpvragen met betrekking tot sociale zaken en integratie werden door de buddy's niet altijd als hun verantwoordelijkheid gezien. Een professional legt dit uit aan de hand van een voorbeeld:

'We kregen bijvoorbeeld een vraag van een meisje: "ik ben bezig met mijn theorie-examen, maar ik mis nog een theorieboek'. [...] En zij had haar buddy daarvoor benaderd en die buddy had echt gezegd 'ja geen idee, daar ben ik niet voor". Terwijl ik dacht van als je het dan hebt over integreren dan pak je deze vraag op, dan neem je dat statushouders-meisje mee aan de hand en dan zoek je dat voor haar uit. En nou ja, dat zijn echt dingen waarvan ik denk dat hoort er echt bij, en dat is onvoldoende gebeurd.' (professional, groepsgesprek C)

Onder andere door de moeizame uitvoering van de tweede fase twijfelen sommige professionals over de bijdrage van Wereldmeiden aan inclusief sporten. Dit verschilt per locatie en is ook afhankelijk van de invulling van de sportcarrousel. Een professional vertelt bijvoorbeeld dat zij *'veel te weinig gebruik van de lokale sportverenigingen'* maken, wat het lastig maakt om over inclusief sporten te spreken. Toch zien professionals in dat Wereldmeiden op een bepaalde manier bijdraagt aan een inclusief sportklimaat. Volgens hen is het wegnemen van drempels hierbij het hoofdpunt:

'De vereniging stelt zich wel open voor [de deelnemers] en ze mogen meedoen. [...] Er worden drempels weggehaald door ze met een maatje weg te sturen, dus in de basis denk ik wel [...] dat het inclusief sporten omarmt, om het zo maar te zeggen.' (professional, groepsgesprek A)

'Een gemiddeld Eritrees meisje gaat niet naar een sportvereniging om zich daarbij aan te melden. Dat doen zij niet, dat moet ze echt opgediend worden. En dan moet het ze eigenlijk vrij makkelijk gemaakt worden en dan zet ze de stap wel. Maar uit zichzelf doen ze dat niet, dus als je het op die routekaart zou neerzetten dan heeft Wereldmeiden absoluut een bijdrage aan de inclusiviteit.' (professional, groepsgesprek A)

Meedoen aan Wereldmeiden wordt zodoende door de professionals gezien als een (eerste) stap in het sportintegratieproces.

Subsidie/financiering Wereldmeiden

De verhouding tussen budget en taken is volgens de professionals *'een beetje scheef'*. In verhouding zijn er veel meer taken dan er budget en uren zijn. Het geld wat beschikbaar is, *'is zeer summier'*. Gemeenten of organisaties leggen vaak geld bij om het project te kunnen bekostigen. Ook ervaren betrokken professionals dat zij extra uren maken en andere taken laten liggen om het project goed te laten draaien:

'Je wordt weggehaald bij een aantal taken. Ik kan dat goed overleggen, ik kan dat gewoon en dat is ook helemaal niet erg. Maar je kunt de taken op dat moment niet uitvoeren die je ook moet

doen. [...] Er zit een stukje vrijwilligers-, welzijns- en opbouwwerk bij die je vanuit het hart doet.’ (professional, groeps gesprek A)

Het projectgeld dat beschikbaar is om de sportactiviteiten te bekostigen, lijkt voldoende. Het is echter lastig te bepalen of dit daadwerkelijk zo is. Door corona zijn sportlessen namelijk vaak door de buddy's georganiseerd in plaats van uitbesteed aan externe partijen zoals sportclubs of -instructeurs, die soms wél betaald moeten worden.

3.3 Opbrengsten van Wereldmeiden

In deze paragraaf beschrijven we de opbrengsten voor de buddy's, deelnemers en betrokken professionals door hun deelname aan Wereldmeiden. De resultaten komen voornamelijk uit de groeps gesprekken. We hebben wel gekeken naar de uitkomsten uit de vragenlijst, maar vanwege de lage respons rapporteren we die uitkomsten niet expliciet in dit hoofdstuk.

3.3.1 Opbrengsten buddy's

Deelname aan Wereldmeiden heeft voor de buddy's ervoor gezorgd dat zij 1) nieuwe contacten hebben opgedaan, 2) (meer) openstaan voor andere culturen en 3) bij hebben gedragen aan de maatschappij. Het valt op dat de buddy's geen opbrengsten hebben genoemd voor hun persoonlijke ontwikkeling.

Nieuwe contacten

De groep buddy's van wie het merendeel elkaar voor de start van Wereldmeiden nog niet kende, heeft een leuke tijd beleefd tijdens het MDT-traject. Hoewel hieruit geen hechte vriendschappen zijn ontstaan, beschrijven de buddy's de nieuwe contacten wel als waardevol. Op een andere locatie zijn tussen de buddy's, die vanuit hun sportklas van de middelbare school het MDT-traject zijn gaan doen, wel nieuwe vriendschappen ontstaan. Deze buddy's hebben ook vriendschappen opgebouwd met de deelnemers. Met name over de vriendschappen met de deelnemers zeggen zij dat deze nooit waren ontstaan zonder deelname aan Wereldmeiden.

Voorafgaand dachten de buddy's dat het moeilijk zou zijn om contact te maken met de deelnemers. Ze hadden verwacht dat de taalachterstand van de deelnemers een belemmering zou vormen. Onder andere omdat die de deelnemers verlegen zou maken. Dat viel juist erg mee:

‘We vonden die meiden heel gezellig. Het karakter. Dat ze ook zo open waren. Wij hadden een beetje van die stille meisjes verwacht, als in verlegen. Ze konden eigenlijk ook best wel goed Nederlands.’ (buddy, groeps gesprek B)

Wat volgens buddy's heeft bijgedragen aan het contact maken met de deelnemers, is dat zij hebben geleerd af te tasten wat de beste situaties en manier van interactie zijn om persoonlijke vragen te stellen. De mannelijke buddy's hebben ook contact kunnen maken met de deelnemers. Daarover waren zij positief verrast. Ze hebben geleerd dat vluchtelingenmeiden zich niet per definitie afzonderen van mannen en dat *‘het afstand willen houden van mannen’* lang niet altijd voor iedereen opgaat.

Openstaan voor andere culturen

De buddy's geven aan dat zij door het MDT-traject (meer) open staan voor mensen uit andere culturen. Voornamelijk omdat zij hebben gemerkt veel meer overeenkomsten te hebben met de deelnemers dan van tevoren gedacht. Sommige buddy's geven aan nu een positiever beeld te hebben van mensen met een migratieachtergrond in het algemeen. Met name door media en 'verhalen' van anderen was deze voorheen negatiever:

‘Ik heb er wel een beter beeld van gekregen als ik eerlijk ben. [...] Op het nieuws is het heel vaak vluchtelingen hebben dit gedaan of dat en dan heb je al heel snel van ja een beetje zo’n stereotype... ik weet niet echt hoe ik het moet uitleggen, een beetje dat.’ (buddy, groepsgesprek C)

Door de (vlucht)verhalen van de deelnemers hebben de buddy’s (meer) begrip gekregen voor vluchtelingen en beseffen zij dat het leven in Nederland ‘zo slecht nog niet’ is.

Bijgedragen aan de maatschappij

Buddy’s hebben het gevoel dat zij met het MDT-traject hebben bijgedragen aan de maatschappij. Zo hebben zij de wereldmeiden geholpen met de Nederlandse taal, kennis laten maken met verschillende sporten en soms wegwijs gemaakt in de stad waar zij wonen. Dit geeft ze een fijn gevoel, zeggen ze. Buddy’s hebben andersom ook het een en ander van de deelnemers geleerd. Zoals hierboven beschreven waarderen ze hun eigen leven bijvoorbeeld meer, en ze hebben woorden in de moedertaal van de deelnemers geleerd.

3.3.2 Opbrengsten deelnemers

De deelnemers merken dat zij door hun deelname aan Wereldmeiden 1) nieuwe contacten hebben opgedaan, 2) de Nederlandse taal en maatschappij beter kennen, 3) meer zelfvertrouwen hebben gekregen en 4) meer kennis over sporten hebben opgedaan. Deze opbrengsten zien ook de buddy’s en professionals terug bij de deelnemers.

Nieuwe contacten

Door mee te doen aan Wereldmeiden hebben de deelnemers niet alleen nieuwe contacten gelegd met buddy’s, maar ook onderling. Op het ISK gaan ze voornamelijk om met meiden die uit hetzelfde thuisland komen, terwijl ze bij wereldmeiden ook omgaan met meiden uit andere landen en daar ook vriendschappen mee sluiten. Enkele deelnemers hebben een vriendschap opgebouwd met de buddy’s die ook buiten Wereldmeiden standhoudt:

‘Ik heb twee vriendinnen ik bijna elke dag praten, is Nederlandse meisje [van Wereldmeiden].’
(deelnemer, groepsgesprek A)

Vriendschappen sluiten met Nederlandse meiden, blijft wel lastig. Nederlandse meiden hebben een andere indeling van hun week:

‘Het is moeilijk om uit te leggen. Het is niet hetzelfde in mijn land. [...] Ik wil altijd samen praten, elke dag koffie drinken, shoppen zulke dingen. Maar Nederlandse meisjes kunnen dat niet. Zij hebben een opleiding, werk en niet veel tijd.’ (deelnemer, groepsgesprek C)

Buddy’s benoemen ook cultuurverschillen in de vriendschappen. Zij vinden het vreemd dat de deelnemers hen ‘hartjes’ en ‘love you’ sturen via de WhatsApp. De taalbarrière vormt soms ook een belemmering om vriendschappen te sluiten met Nederlandse meiden.

Leren van de Nederlandse taal en maatschappij

De deelnemers zien het beter beheersen van de Nederlandse taal als grootste opbrengst van hun deelname aan Wereldmeiden. Ze geven bijna allemaal aan beter Nederlands te spreken en te begrijpen dan voorheen. Wat hieraan heeft bijgedragen is dat zij gedwongen werden om Nederlands te spreken met de buddy’s en met elkaar. In het dagelijks leven en op het ISK gaan zij namelijk voornamelijk om met meiden die dezelfde moedertaal hebben. Wat de deelnemers erg leuk vinden, is dat zij door de buddy’s spreektaal leren:

‘Op school wij leren wat in de boek staat. Maar als je met de Nederlandse mensen praat, je leert bijvoorbeeld “boeit me niet”, “weet ik veel”, die dingen, haha.’ (deelnemer, groeps gesprek A)

Buddy’s en professionals bevestigen dat de deelnemers in het verloop van tijd beter Nederlands spreken en begrijpen.

Door de gesprekken met de buddy’s zijn de deelnemers de Nederlandse maatschappij beter gaan begrijpen. Bijvoorbeeld de omgang met afspraken, prioriteiten en dat het in Nederland geoorloofd is om ‘nee’ te zeggen:

‘Wij schamen ons. Wij kunnen niet “nee” zeggen. Wij zeggen “ja” elke keer.’ (deelnemer, groeps gesprek C)

Ze hebben ook gemerkt dat het in Nederland gebruikelijk is om direct te zijn. In hun eigen cultuur is daar minder sprake van. Soms is dat even wennen, bijvoorbeeld als ze vragen wat iemand van hun kleren vindt en de ander dan zegt ‘niet mooi’. Dat maakt hen wel ‘een klein beetje verdrietig of boos’, want ‘waarom zeg je zoiets tegen mij?’. Toch vinden de deelnemers het goed om te leren voor hun mening uit te komen.

Zelfvertrouwen

Sommige deelnemers merken aan zichzelf dat ze minder verlegen zijn en harder en sneller in het Nederlands durven te praten of op leeftijdsgenoten af durven te stappen. Ook buiten Wereldmeiden om. De buddy’s en professionals herkennen dit. Een van de professionals benoemt ook dat de deelnemers door de groei in hun zelfvertrouwen beter durven uit te komen voor hun mening en wat ze willen doen:

‘Ze krijgen ook echt wel een wat meer uitgesproken mening over wat ze leuk vinden qua sport en zo, ja ik vind het echt wel positief.’ (professional, groeps gesprek B)

In de interactie met de buddy’s zijn de deelnemers meer wegwijs in hun woonplaats geworden. De professionals zien dat de deelnemers beter weten waar ze moeten zijn.

Sportkennis

De sportcarroussel heeft ervoor gezorgd dat de deelnemers kennis hebben gemaakt met sporten die zij nog niet kenden of niet eerder hebben gedaan. Sommige deelnemers geven aan dat ze hierdoor beter weten welke sport ze willen doen. De stap naar de sportvereniging is echter nog te groot voor ze, aldus de deelnemers. Dat de groepen nog niet klaar waren met de sportcarroussel draagt hieraan bij, maar de deelnemers benoemen ook dat ze tijdens de sportcarroussel nog te weinig hebben gesport bij de sportvereniging om te weten hoe dat is of hoe ze lid kunnen worden van een vereniging.

Tot slot merken de deelnemers dat het wekelijkse sporten goed is voor hun gezondheid en hun lichaam. Zo hebben ze na verloop van tijd steeds minder last van spierpijn na de lessen.

3.3.3 Opbrengsten professionals

Voor één professional heeft de betrokkenheid bij Wereldmeiden ervoor gezorgd dat diegene vaker stilstaat bij ‘waar het echt om gaat in het leven’:

‘Het heeft mij wel opgeleverd dat je soms even moet loslaten dat je een heel volle agenda hebt en een heel volle mailbox, en wel even de tijd neemt om te kijken waar het echt om gaat.’ (professional, groeps gesprek B)

Voor alle professionals heeft de betrokkenheid bij Wereldmeiden voornamelijk gezorgd voor nieuwe samenwerkingspartners en versterking van (bestaande) netwerkstructuren. Zo hebben ze kennisgemaakt en samengewerkt met verschillende (nieuwe) organisaties en gemeente(n). Alle gesproken professionals zeggen dat ze de samenwerkingen willen doorzetten in de toekomst en plannen hebben gemaakt met elkaar. Zowel in de context van Wereldmeiden als daarbuiten.

Vanuit de vragenlijsten geven zes van de twaalf professionals aan door te willen met Wereldmeiden. Ze hebben een nieuwe subsidie aangevraagd, gaan een nieuwe subsidie aanvragen of gaan ervan uit dat de huidige subsidie (deels) wordt voortgezet/langzaam wordt afgebouwd.

3.4 Succesfactoren en verbeterpunten

In deze paragraaf presenteren we de verschillende succesfactoren en verbeterpunten die we hebben gehoord tijdens de groeps gesprekken en hebben opgehaald met de vragenlijsten.

3.4.1 Succesfactoren

- **De focus op sport:** sporten staat bij Wereldmeiden centraal en dat wordt als positief ervaren, net als wekelijks een nieuwe sport beoefenen en het zelf organiseren van sportlessen door buddy's. Het is leuk om te sporten en goed voor de gezondheid en fitheid én sport is een middel om makkelijk contact te leggen.
- **Meidenproject:** dat Wereldmeiden alleen met meiden en (voornamelijk) onder begeleiding van meiden is, zorgt ervoor dat de deelnemers zich comfortabel voelen tijdens het sporten. Dit geldt ook voor de buddy's. Sporten met en in het bijzijn van jongens kan ongemakkelijk voelen, omdat zij fysiek sneller en sterker zijn. Daarnaast is contact maken met jongens vanwege de taalbarrière en cultuurverschillen extra spannend. Dit geldt vooral als de deelnemers relatief jong zijn. De praktijk laat zien dat er in goed overleg over de rol en taken geen bezwaar is tegen mannelijke buddy's. Verder blijkt dat de deelnemers geen bezwaar hebben tegen mannelijke instructeurs van sportverenigingen of -clubs.
- **De kennismakingsbijeenkomst:** de kennismakingsbijeenkomst is een goede manier voor deelnemers en buddy's om elkaar te leren kennen. De kennismaking op zich is al een hele ervaring voor de deelnemers, omdat ze Nederlandse jongeren normaal niet (vaak) tegenkomen. Op een van de locaties is tijdens de kennismakingsbijeenkomst gewerkt met het spel 'over-de-streep'. Dit bleek te helpen om op een speelse manier het project te starten. Daarnaast is de bijeenkomst voor de projectleider(s) een geschikt moment om verwachtingen te communiceren met alle betrokkenen.
- **Gezamenlijke WhatsApp-groep:** door een gezamenlijke WhatsApp-groep aan te maken met de projectleider(s), buddy's en deelnemers kunnen leuke foto's worden gedeeld en updates worden verzonden. Deze updates gaan over de sportactiviteiten. Er wordt bijvoorbeeld in verstuurd hoe laat en waar iedereen aanwezig moet zijn, welke sport ze gaan doen en welke kleding meegenomen moet worden. Een WhatsApp-groep zorgt voor meer binding en maakt het makkelijk om vragen te stellen of informatie uit te wisselen. De WhatsApp-groep werd echter niet binnen elke groep gebruikt. De groep die de WhatsApp-groep niet of nauwelijks gebruikt, geeft aan dat ze hopen dat dit in de toekomst meer gebeurt.
- **Projectleidersbijeenkomsten:** professionals geven aan dat de projectleidersbijeenkomsten erg zinvol zijn. Er is ruimte om ervaringen te delen en vragen te stellen. Hierdoor krijgen

professionals inzicht in hoe het project op andere locaties verloopt. Het werkt inspirerend. De projectleiders-WhatsApp-groep draagt hieraan bij.

3.4.2 Verbeterpunten

- **De matching:** er heerst onduidelijkheid over het maken van koppels na de sportcarrousel. De communicatie hierover kan beter en eerder. Meer aandacht voor contact onderling via maatjes wordt als verbeterpunt genoemd. Aan het begin van de sportcarrousel koppels vormen kan een oplossing zijn, maar dit kan later voor problemen zorgen. Bijvoorbeeld als blijkt dat de buddy's een andere sport leuk vinden of het qua planning niet uitkomt om samen bij een vereniging te sporten. De communicatie over de matching moet beter en eerder plaatsvinden.
- **Communicatie over taken en verantwoordelijkheden:** de communicatie richting de buddy's over het project kan beter. De communicatie vooraf heeft bij een deel van de buddy's onjuiste verwachtingen gecreëerd (bijvoorbeeld tijdens presentaties over Wereldmeiden). Dit heeft ertoe geleid dat deze buddy's op voorhand (deels) hun motivatie voor en/of zin in deelname aan Wereldmeiden verloren. Ook waren de doelen van Wereldmeiden niet altijd duidelijk. Buddy's wisten hierdoor vaak niet goed wat van hen verwacht werd en welke taken zij op zich moesten nemen.
- **Organisatie van sportactiviteiten:** ten eerste zijn de sportactiviteiten voornamelijk gericht op het leren van specifieke vaardigheden voor de sport in kwestie. De deelnemers geven aan het leuker te vinden als er 1) meer wedstrijdvormen in de lessen worden gebruikt. Daarnaast geven deelnemers en buddy's aan dat het goed zou zijn om 2) de duur van de activiteiten te verlengen (van één uur naar anderhalf tot twee uur). Er zou dan op sportief en sociaal gebied meer bereikt kunnen worden. Tot slot moet 3) de bereikbaarheid van de locatie in acht worden genomen, in verband met vervoer. Gezamenlijk naar de locatie gaan of de activiteiten op een vaste locatie organiseren zijn oplossingen. Laatstgenoemde kan er echter toe leiden dat niet alle gewenste sporten georganiseerd kunnen worden.
- **Meer sociale activiteiten organiseren:** het kan van meerwaarde zijn om vaker sociale activiteiten te organiseren in plaats van enkel sportactiviteiten. Sociale activiteiten zijn leuk ter afwisseling, scheppen een band en kunnen de deelnemers en buddy's veel bijleren (bijvoorbeeld op het gebied van taal en cultuur). Bovendien blijkt dat niet iedereen (alle) sporten leuk vindt. Voor hen zijn sociale activiteiten een mooie uitkomst.
- **Beschikbare uren:** de professionals besteden veel meer uren aan Wereldmeiden dan er tijd en geld beschikbaar is. Dit gaat ten koste van andere taken binnen hun functie/werk. Professionals zijn vaak afhankelijk van extra budget dat beschikbaar wordt gesteld vanuit hun organisatie of gemeente.

4. Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk beschrijven we aan de hand van de onderzoeksvragen de belangrijkste conclusies. Ondanks de lage respons in dit onderzoek zien we bepaalde overeenkomsten in de resultaten waarover we voorzichtige conclusies kunnen formuleren. Dit hoofdstuk geeft een duidelijk beeld van de ervaringen, opbrengsten, succesfactoren en verbeterpunten van de locaties die wij hebben gesproken, maar er moet voorzichtig worden omgegaan met het projecteren van de uitkomsten op het project Wereldmeiden als geheel. Mede omdat de wisselende coronamaatregelen van invloed zijn geweest op de deelname en dataverzameling, zowel organisatorisch als inhoudelijk.

We sluiten het hoofdstuk af met aanbevelingen die kunnen bijdragen aan de doorontwikkeling van Wereldmeiden.

4.1 Conclusies

Wie zijn de buddy's en deelnemers?

De gemiddelde leeftijd van de bevroegde buddy's is 17 jaar. De leeftijden variëren tussen de 12 en 24 jaar. Buddy's die door Wereldmeiden voor een MDT zijn bereikt, zijn voornamelijk studenten of scholieren die zelf aan sport doen, meestal vanuit een sportopleiding of -klas. De meeste buddy's doen mee vanuit hun opleiding voor studiepunten, wat betekent dat (met de huidige manier van werving) geen buddy's zijn bereikt die zich op eigen initiatief voor de MDT hebben aangemeld. Een aanzienlijk deel van de buddy's is door deelname aan Wereldmeiden voor de eerste keer bij een maatschappelijke stage/maatschappelijk vrijwilligerswerk betrokken en voor het eerst in contact met jonge vluchtelingen. Buddy's met een migratieachtergrond zijn in mindere mate bereikt.

De bevroegde deelnemers zijn, net als de buddy's, gemiddeld 17 jaar. Hun leeftijd varieert tussen de 13 en 24 jaar. Het is gelukt om deelnemers te bereiken die weinig tot geen contact en vriendschappen met Nederlandse meiden hebben, maar dat wel graag willen. Ruim de helft had vanuit het land van herkomst al ervaring met sport. Over het algemeen zitten de deelnemers goed in hun vel.

Wat zijn de ervaringen van buddy's, deelnemers en professionals met Wereldmeiden?

De buddy's zijn overwegend positief over hun deelname aan Wereldmeiden en bijna iedereen zou het aan andere jongeren aanraden om mee te doen als buddy. Door Wereldmeiden hebben de buddy's de kans gekregen om met jonge vluchtelingen te werken, wat ze anders misschien nooit hadden gedaan. De verbinding met (sport)opleidingen draagt bij aan het bereiken van buddy's die anders niet op eigen initiatief waren gestart.

Het contact met en de begeleiding van de lokale begeleiders hebben de buddy's als prettig ervaren, omdat zij veel inzet en enthousiasme toonden. Wat beter kan is de communicatie richting de buddy's. Het vervolg van de sportcarrousel, de tweede fase, was voor veel buddy's niet duidelijk, waardoor nauwelijks koppels zijn gevormd. Dat vonden zij erg jammer, omdat dat het gedeelte van het project is waarvan zij verwachtten veel te leren. Het vooraf geschetste beeld van cultuurverschillen en omgang met en de taalbarrière van de wereldmeiden kwam niet overeen met hoe de buddy's het hebben ervaren. Hun ervaringen waren positiever dan van tevoren gedacht.

De ervaringen van de deelnemers met het project zijn grotendeels zeer positief. Het contact met Nederlandse meiden en (samen) sporten dragen sterk bij aan de positieve ervaring met Wereldmeiden. De deelnemers hopen na afloop van het project in contact te blijven met de Nederlandse meiden en te

blijven sporten. Dat de buddy's voornamelijk meiden waren, hebben de deelnemers als positief ervaren. Zij voelen zich meer op hun gemak en vertrouwd met meiden onderling. Sporten met en in het bijzijn van jongens kan ongemakkelijk zijn, al reageerden zij wel goed op het kleine aantal buddy-jongens.

De professionals ervaren Wereldmeiden als een mooi initiatief en als een van de stappen in het (sport)integratieproces van vluchtelingenmeiden. De relatie en samenwerking met andere professionals en betrokken organisaties, waaronder Huis voor Beweging, is als positief ervaren. De professionals hebben de buddy's als enthousiast en betrokken ervaren, met verschillende kwaliteiten in het organiseren van sport en in het contact met de deelnemers, afhankelijk van hun studieachtergrond.

Wel lijken de professionals de rol van de buddy's breder te interpreteren dan de buddy's zelf. Bijvoorbeeld als het gaat om hun rol bij het helpen van de deelnemers wanneer zij vragen hebben over sociale zaken en integratie. Veelvuldige afwezigheid van de buddy's heeft negatieve impact op de ervaringen van de gehele groep, zien de professionals. De professionals zijn kritisch over de mate waarin de buddy's centraal staan én/of iets leren binnen het MDT-traject. De beschikbare tijd en budget die professionals hebben voor hun taken binnen Wereldmeiden ervaren zij als niet toereikend.

Wat zijn de opbrengsten van Wereldmeiden voor buddy's, deelnemers en professionals?

De opbrengsten voor de buddy's zijn in te delen in nieuwe contacten hebben opgedaan met (voornamelijk) deelnemers, (meer) openstaan voor andere culturen en een bijdrage hebben geleverd aan de maatschappij. Zowel contact hebben gemaakt (en behouden) als (meer) open staan voor andere culturen is een opbrengst die zonder deelname aan Wereldmeiden niet, of pas op een later moment in hun leven, zou zijn gerealiseerd. Hoewel de buddy's het als een opbrengst hebben ervaren voor hun persoonlijke ontwikkeling dat zij met deelname aan Wereldmeiden hebben bijgedragen aan de maatschappij en het hen een goed gevoel geeft, valt het op dat zij geen opbrengsten hebben ervaren voor hun professionele ontwikkeling, ondanks dat het merendeel een sportopleiding volgt. Dit is hoogstwaarschijnlijk te verklaren door de stagnatie van het project na afloop van de sportcarrousel.

De opbrengsten voor de deelnemers zijn in te delen in nieuwe contacten met zowel andere vluchtelingenmeiden als buddy's, de Nederlandse taal en maatschappij beter kennen, meer zelfvertrouwen en een vergrote sportkennis. Dit laatste betreft beter weten welke sporten er zijn en welke sporten zij willen doen. Hechte vriendschappen sluiten met Nederlandse meiden blijft door de cultuurverschillen wel lastig voor de wereldmeiden. De vergrote mate van zelfvertrouwen uit zich in (harder) Nederlands durven praten, afstappen op leeftijdsgenoten en opkomen voor hun mening.

Een belangrijke opbrengst voor professionals is dat zij nieuwe samenwerkingen hebben gesloten en/of bestaande samenwerkingen hebben versterkt. Daarnaast halen zij veel voldoening uit het project en de maatschappelijke bijdrage die zij ermee leveren, wat maakt dat zij zich hard inzetten voor Wereldmeiden. Voor een deel van de professionals heeft deelname aan het project hun perspectief op het leven veranderd door anders te kijken naar wat 'belangrijk is' in het leven, mede door de vluchtverhalen van de deelnemers.

Hoe is het contact tussen de buddy's en deelnemers verlopen?

Het contact tussen de buddy's en de deelnemers is grotendeels goed verlopen. Soms beter dan de buddy's van tevoren hadden verwacht. De van tevoren voorziene taalbarrière tussen de twee groepen bleek in de praktijk mee te vallen. Aftastend hebben ze elkaar in de loop van de weken beter leren kennen door simpelweg met elkaar te kletsen en meer of minder persoonlijke vragen te stellen. Door culturele verschillen is de benadering binnen het contact en de waardering van het contact, in termen van 'vriendschap', verschillend tussen de buddy's en de deelnemers, maar dit is geen obstakel in het contact.

Wanneer buddy's elkaar voorafgaand aan het project al (goed) kennen, draagt dat positief bij aan het ontstaan van contacten tussen buddy's en deelnemers.

Het contact tussen mannelijke buddy's en de deelnemers is goed verlopen, doordat de jongens zich in het begin afwachtend hebben opgesteld en er goede communicatie is geweest met de wereldmeiden over wat zij prettig vinden in het contact met de jongens.

4.2 Aanbevelingen

Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek hebben wij aanbevelingen geformuleerd om Wereldmeiden verder te verbeteren. De aanbevelingen kunnen mogelijk deels toegepast worden op de Wereldgozers-projecten.

- **Zorg ervoor dat afspraken over taken door iedereen worden gevonden en begrepen:** het is van belang dat binnen alle lagen van het project de afspraken helder zijn. Hoewel Huis voor Beweging de afspraken op verschillende manieren communiceert, bijvoorbeeld in trainingen, nieuwsbrieven en bijeenkomsten, bleek uit onze gesprekken met buddy's en professionals dat doelen, taken en afspraken niet voor iedereen duidelijk zijn. Hierdoor kan onduidelijkheid ontstaan over wie waarvoor verantwoordelijk is.
- **Geef meer aandacht aan de professionele ontwikkeling van buddy's:** het is goed om stil te staan bij het feit dat Wereldmeiden een MDT-project is. De doelstellingen van Wereldmeiden gaan ook duidelijk in op de opbrengsten voor buddy's (denk aan hun persoonlijke ontwikkeling en het uitbreiden van hun curriculum vitae). We zien nu dat de meeste aandacht gericht is op de deelnemers. Dit is uiteraard belangrijk, mede door de relatief grote kwetsbaarheid van de doelgroep, maar heeft tot gevolg dat er minder aandacht uitgaat naar de professionele ontwikkeling van de buddy's. Hoewel de buddy's voorafgaand aan het project aangeven dat zij hopen veel te leren op professioneel vlak, blijkt dit vaak niet het geval te zijn. Aangezien Wereldmeiden in essentie een MDT-project is, is het goed om hier in de toekomst meer aandacht aan te besteden.
- **Laat oud-buddy's vertellen over hun ervaringen met de deelnemers:** om buddy's mee te nemen in de wereld van de deelnemers en hun cultuur en in de uitdaging en belangrijke rol die hen als buddy's te wachten staat, is het voorgekomen dat voorbeelden zijn gebruikt die ervoor hebben gezorgd dat de motivatie van de buddy's op voorhand afnam. Voorbeelden hiervan zijn slechte taalbeheersing, cultuurverschillen (bijvoorbeeld moeilijkheden met afspraken nakomen) en de lastige relatie van deelnemers met jongens. Volgens de buddy's valt dit in de praktijk heel erg mee. Het kan helpen om oud-buddy's van Wereldmeiden te laten vertellen over hun ervaringen, om zo de nieuwe buddy's een genuanceerder beeld te geven.
- **Besprek als groep de invulling van en aanvulling op (sport)activiteiten:** sport is een heel belangrijk onderdeel van Wereldmeiden. Daarnaast is behoefte aan andere (extra) activiteiten. De deelnemers die wij hebben gesproken vertellen graag meer sociale activiteiten te doen, zoals samen koken of een middag kletsen. Ook enkele buddy's en professionals geven aan dit leuk en belangrijk te vinden. Volgens hen kan op die manier sneller en beter een band worden gecreëerd. Door samen te bespreken waar binnen een specifieke groep behoefte aan is, kan een programma worden opgesteld waarbij aan ieders wensen wordt voldaan. Het is mogelijk om bijvoorbeeld tijdens de kennismakingsbijeenkomst en tijdens de sportlessen te vragen of er behoefte is aan sociale activiteiten. Dit kan ook tijdens een sportles ter sprake worden gebracht. Tegelijkertijd

zien de deelnemers graag wedstrijdvormen terug in de sportles. Eventueel kan daarom gekeken worden de les uit te breiden naar anderhalf uur in plaats van één uur.

- **Bied MDT-trajecten via onderwijsinstellingen aan:** de buddy's zijn door hun opleiding in aanraking gekomen met de MDT. Zonder deze mogelijkheid zouden ze niet meedoen met een dergelijk MDT-traject. Achteraf gezien hadden ze de MDT niet willen missen. Het is daarom goed om MDT-trajecten via opleidingen aan te bieden.
- **Zet spelvormen in als manier om kennis met elkaar te maken:** via een spelvorm, bijvoorbeeld 'over-de-streep', maken buddy's en deelnemers op een speelse wijze met elkaar en onderling kennis. Dit kan de communicatie en het contact vergemakkelijken.

Referenties

Block, K., & Gibbs, L. (2017). Promoting social inclusion through sport for refugee-background youth in Australia: Analysing different participation models. *Social Inclusion*, 5(2), 91-100.

<https://doi.org/10.17645/si.v5i2.903>

Capalbo, L. S., & Carlman, P. (2022). Understanding participation experiences in sport programs for the acculturation of refugee youth: A comparative study of two different programs in the US and Sweden. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 1-17. <https://doi.org/10.1080/15562948.2022.2044101>

Centraal Bureau voor de Statistiek & Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (z.d.). *Participatie van jongeren*. Geraadpleegd op 29 juni 2022, van <https://jeugdmonitor.cbs.nl/begrippen-en-toelichtingen/Participatie%20van%20jongeren>

Centraal Bureau voor de Statistiek (2021, 21 april). *Het gebruik van "westers - niet-westers" door het CBS*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/uitgelicht/het-gebruik-van-westers-niet-westers-door-het-cbs>

Centraal Bureau voor de Statistiek (2022). *Sociale contacten en maatschappelijke participatie* [Dataset]. Geraadpleegd op 29 juni 2022, van

<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82249NED/table?ts=1568623434724>

Dellas, V., Anselma, M., & Dekker, S. (2022, nog te verschijnen). *Sport- en beweegaanbod op opvanglocaties - Rondgang onder contactpersonen sport en bewegen* [Factsheet 19/2022]. Mulier Instituut.

Elling, A. (2007). *Het voordeel van thuis spelen: sociale betekenissen en in- en uitsluitingsmechanismen in sportloopbanen*. Arko Sports Media.

Elling, A., & Cremers, R. (2021). *Sportgedrag en ervaren racisme etnische minderheden* [Factsheet 2021/27]. Mulier Instituut.

Heijnen, E., Dellas, V., & Elling, A. (2020). *Verschillen in lidmaatschap sportverenigingen middelbare scholieren naar opleiding, etniciteit, gezinswelvaart en geslacht (2005 - 2017)* [Factsheet 2020/24]. Mulier Instituut.

Huis voor Beweging (2022). *Over Wereldmeiden MDT*. Geraadpleegd op 29 juni 2022, van <https://www.huisvoorbeweging.nl/gecombineerde-leefstijlinterventies-van-huis-voor-beweging/over-wereldmeiden/>

Janssens, J., Elling, A., & Verweel, P. (2010). De sport: een uitgelezen ontmoetingsplaats voor iedereen? In F. Kemper (Red.), *Samenspel* (pp. 103-129). NISB.

Nederlands Jeugdinstituut (z.d.). *Waarom jeugdparticipatie?*. Geraadpleegd op 29 juni 2022, van <https://www.nji.nl/ervaringskennis/waarom-jeugdparticipatie>

Slingerland, M., & Borghouts, L. (2011). Direct and indirect influence of physical education-based interventions on physical activity: a review. *Journal of Physical Activity and Health*, 8, 866-878. DOI: 10.1123/jpah.8.6.866

Spaaij, R. (2012). Beyond the playing field: experiences of sport, social capital and integration among Somalis in Australia. *Ethnic and Racial Studies*, 35(9), 1519-1538.

<https://doi.org/10.1080/01419870.2011.592205>

Spaaij, R. (2015). Refugee youth, belonging and community sport. *Leisure Studies*, 34(3), 303-318.
<https://doi.org/10.1080/02614367.2014>

ZonMw (2018). *Actieprogramma Maatschappelijke Diensttijd*.
https://www.zonmw.nl/fileadmin/zonmw/documenten/Corporate/Subsidies/PDF_s/Subsidieoproep_MD_1e_tranche_def.pdf

ZonMw (2022). *Wereldmeiden/Wereldgozers: Projectomschrijving*. Geraadpleegd op 29 juni 2022, van
<https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/gezondheidsbescherming/jeugd/programmas/project-detail/actieprogramma-maatschappelijke-diensttijd/wereldmeidenwereldgozers/>

Bijlage 1 Tabellen land van herkomst deelnemers en deelnemers per gemeente

Tabel b1.1 Landen van herkomst deelnemers subsidieperiode 4B Wereldmeiden

	Aantal deelnemers (n)
Eritrea	42
Syrië	31
Turkije	11
Somalië	5
Irak	4
Filipijnen	3
Polen	3
Roemenië	3
Iran	2
Kazachstan	2
Kenia	2
Nederlandse Antillen	2
Portugal	2
Thailand	2
Afghanistan	1
Brazilië	1
China	1
Egypte	1
Frankrijk	1
Ghana	1
India	1
Indonesië	1
Italië	1
Jordanië	1
Saudi Arabië	1
Senegal	1
Spanje	1
Yemen	1
Land onbekend ¹⁸	52
Totaal	180

Bron: Wereldmeidenplatform download subsidieronde 4B, 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

¹⁸ Veel deelnemers (n=42) hebben aangegeven uit Nederland te komen. Dit is echter niet mogelijk. Zij hebben (waarschijnlijk) aangegeven waar zij nu wonen (namelijk: Nederland). Om deze reden zijn zij, samen met de deelnemers die zelf 'onbekend' hebben aangegeven (n=10), bij 'land onbekend' gevoegd.

**Tabel b1.2 Aantal deelnemers per gemeente van uitvoering subsidieperiode 4B
Wereldmeiden**

	Aantal deelnemers (n)
Almelo	7
Deventer	8
Eemsdelta	11
Emmen	9
Enschede	11
Groningen	17
Hardenberg	10
Hengelo	14
Hoogeveen	10
Kampen	8
Leeuwarden	11
Rijssen-Holten	10
Smallingerland	19
Súdwest-Fryslân	21
Zwolle	14
<i>Totaal</i>	<i>180</i>

Bron: Wereldmeidenplatform download subsidieronde 4B, 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

Mulier Instituut | Sportonderzoek voor beleid en samenleving
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl